

BY- OG REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

Søkere til stipender og stønader i NBKs søkerstatistikk

- vurdering av datatilfang, datakvalitet og mulige analyser

Arne Holm og Lars Chr. Monkerud

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Tittel: Søkere til stipender og stønader i NBKs søkerstatistikk – vurdering av datatilfang, datakvalitet og mulige analyser

Forfatter: Arne Holm og Lars Chr. Monerud

NIBR-rapport: 2020:102

ISSN: 0809-6929
ISBN: 978-82-8309-325-4

Prosjektnummer: 201961

Prosjektnavn: Analyse av billedkunstneres stipendstatistikk 2015-2019

Oppdragsgiver: Norske Billedkunstnere (NBK)

Prosjektleder: Arne Holm

Referat: Notatet tar for seg data om søkere til stipender som Kulturrådet (KR) og NBK forvalter gjennom sine respektive søkeportaler – dvs. Statens kunstnerstipend (SKS) og stipend fra Billedkunstneres vederlagsfond (BKV) og Bildende Kunstneres Hjelpfond (BKH). Dette omfatter opplysninger om kunstnerens bakgrunn (alder, bosted mv.), samt hvilke stipender eller ordninger det søkes og fås stipend etter. Det gjøres rede for datamaterialet for de fem foreliggende årgangene (2015-2019), og gjennom eksempler på enkle analyser vurderes kvaliteten i materialet, det pekes på mulige utbedringer og det diskuteres hvilke mulige analyser som kan gjennomføres med datamaterialet.

Dato: November 2020

Antall sider: 21

Utgiver: By- og regionforskningsinstituttet NIBR
OsloMet - storbyuniversitetet
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 OSLO
Telefon: (+47) 67 23 50 00
E-post: post-nibr@oslomet.no

Vår hjemmeside: <http://www.oslomet.no/nibr>
© NIBR 2020

Innhold

1	Innledning	3
2	Data og definisjoner.....	3
2.1	Hvilke data foreligger og hvordan er disse definert?	3
2.2	Oversikt over stipendtyper og -forkortelser	5
2.3	Datatilfang – generelt om muligheter og begrensninger.....	7
3	Mer om datakvalitet for enkeltvariabler, og eksempler på analyser	9
4	Oppsummering og anbefalinger	19

Tabelliste

Tabell 2.1: Tilgjengelige opplysninger for søkere til ulike stipendordninger. Etter kategori.....	4
Tabell 2.2: Nærmere om ulike stipend- og støtteordninger.....	5
Tabell 3.1: Oversikt over variabler som måler søkeres bakgrunns karakteristika	9
Tabell 3.2: Fagområder som søkere oppgir (blant 1408 unike kategorier). Områder som angis av minst 20 søkere	10

Figurliste

Figur 3.1: Andel søkere fra ulike fylker. Etter år	11
Figur 3.2: Andelen kvinnelige og mannlige søkere. Etter år.	12
Figur 3.3: Total tilsagnsrate. Etter år.	13
Figur 3.4: Total tilsagnsrate for fylker med høy snittrate i perioden. Etter år	14
Figur 3.5: Total tilsagnsrate for fylker med lav snittrate i perioden. Etter år.	14
Figur 3.6: Total tilsagnsrate for kvinnelige og mannlige søkere. Etter år.....	15
Figur 3.7: Tilsagnsrate blant søkere etter antall ordninger det søkes etter.	16
Figur 3.8: Antall søkere som søker flere år i perioden 2015-2019. Etter antall år det søkes	17
Figur 3.9: Alderssammensetningen blant stipendkomiteens hovedmedlemmer. Etter periode	18

1 Innledning

NIBR har blitt forespurt om å vurdere Norske billedkunstneres (NBKs) datamateriale om søkere til de stipender som Kulturrådet (KR) og NBK forvalter gjennom sine respektive søkeportaler – dvs. Statens kunstnerstipend (SKS) og stipend fra Billedkunstnerenes vederlagsfond (BKV) og Bildende Kunstneres Hjelpesfond (BKH). I dette notatet vil vi vurdere datamaterialet som foreligger, dels med sikte på en mulig utbedring og dels med sikte på å foreslå mulige analyser som kan gjennomføres med foreliggende data. Innledningsvis vil vi gjøre rede for datamaterialet, herunder hvilke opplysninger som finnes for de fem aktuelle årgangene (2015-2019). I neste del av notatet foretar vi en mer detaljert kvalitetsmessig vurdering av materialet, der vi ser på eventuelle mangler og uklarheter som ligger i selve dataene eller registreringene av disse. Dette gjør vi ved hjelp av eksempler på enkle analyser som kan gjennomføres – vi drøfter og illustrerer hvilke analyser som kan utføres med materialet slik det foreligger i dag. I denne sammenhengen vil vi også se på hvilke eventuelle utbedringer som bør eller kan gjøres for å øke mulighetene for ytterligere og sikrere analyser. Potensielt vil prosjektet kunne forlenges med en del 2, der substansielle analyser gjennomføres. Avslutningsvis oppsummerer vi ved å peke på en rekke konkrete forslag til utbedringer av datamaterialet, og ved å vise til ulike typer problemstillinger som datamaterialet kan nyttes til å belyse gjennom ulike typer analyseopplegg.¹

2 Data og definisjoner

2.1 Hvilke data foreligger og hvordan er disse definert?

I tabellen nedenfor beskrives de data som er samlet inn for årgangene 2015 til og med 2019. Data omfatter både tilsagn og avslag for stipender som søkes gjennom henholdsvis NBKs og KR's søkeportaler. I korte trekk omfatter disse opplysninger om kunstnerens bakgrunn (alder, bosted; men stort sett ikke fødested), hvilke stipender eller ordninger det søkes stipend etter (se tabell 1 for nærmere beskrivelse), og ulike opplysninger om enkeltsøkeres søkerhistorikk. For årene 2017-2019 har søkere i NBKs portal også oppgitt kunstnerisk uttrykk.

Som det kommer frem av tabell 1 vil det for enkelte opplysninger være «hull» i materialet. For eksempel vil opplysninger om bosted komme frem på ulike måter over tid (som «adresse», «by/sted» mv.), og enkelte stipendtyper (særlig dem som KR forvalter) kun registreres i deler av perioden (som følge av endringer i stipendordninger og/eller registreringsmåte). Dette innebærer at det for enkelte opplysningers del kan variere hvilke *tidsserier* som kan utnyttes (som vi kommer tilbake til nedenfor). For eksempel: Opplysninger om alder, basert på fødselsdato, lar seg behandle fra 2016. Kjønn, kommune og fylke er imidlertid inkludert i hele perioden (for data hentet ut i NBKs søkeportal).

¹ Vi har hatt stor nytte av møter og samtaler med NBK, samt av deltagelse på NBKs ledermøte 04.09.2020, der deler av det foreliggende notatet ble presentert. En stor takk rettes til Kajsa Sogn Balto, som har vært prosjektleder hos NBK.

Tabell 2.1: Tilgjengelige opplysninger for søkere til ulike stipendordninger.
Etter kategori.

Variabel	2015	2016	2017	2018	2019
Kunstners bakgrunn:					
Navn	X	X	X	X	X
Fødselsdato		X	X	X	X
Fødested					X
Kjønn	X	X	X	X	X
Bosted (Adresse)		X	X	X	X
Bosted (Kommune)	X	X	X	X	X
Bosted (Fylke)	X	X	X	X	X
BY/sted		X			
Land					X
Fagområde			X	X	X
Stipendtype:					
SEK		X	X	X	X
SSK			X	X	X
AS	X	X	X	X	X
ASY	X	X	X	X	X
DIV	X	X	X	X	X
DIVU	X	X	X	X	X
HM		X			
SEK	X				
SSK	X	X			
BKV	X	X	X	X	X
BKH	X	X	X	X	X
BKH Atelier	X				
BKH Eldre	X	X			
BKH-S		X	X	X	X
NBK					X
NBK-Legat	X	X	X	X	X
Resultat (avslag/tilsagn)	X	X	X	X	X
Sum (stipendbeløp)	X	X	X	X	X
Flerårig		X	X	X	X

Vi kommer tilbake til en fylligere beskrivelse av data langs disse linjene nedenfor (se tabell 3 med beskrivelse av antall søkere mv.). Nedenfor gir vi en mer detaljert beskrivelse av de stipendordningen som nevnes i tabell 1.²

² Denne er basert på NBKs egen oversikt over ordningene, sendt sammen med selve datamaterialet (sendt i e-post fra Haakon Haraldsen Roen 19.06.2020).

2.2 Oversikt over stipendtyper og -forkortelser

I tabell 2 beskrives nærmere de ulike stipendene det søkes på, dvs. de ordningene som NBKs stipendkomite vurderer søkere etter.

Tabell 2.2: Nærmere om ulike stipend- og støtteordninger

Bevilgende organ	Stipend	Forkortelse	Om stipendet
Statens kunstnerstipend	Stipend for etablerte kunstnere	SEK	Månedlige lønnsutbetalinger i 10 år
Statens kunstnerstipend	Stipend for seniorkunstnere	SSK	månedlige lønnsutbetalinger i inntil 10 år/ inntil pensjonsalder
Statens kunstnerstipend	Arbeidsstipend	AS – Tilføyes tall bak forkortelsen etter hvor mange år. Eks. treårig arbeidsstipend: AS3 osv.	Månedlige lønnsutbetalinger i 1-5 år
Statens kunstnerstipend	Arbeidsstipend for yngre og nyetablerte	ASY – Tilføyes tall bak forkortelsen etter hvor mange år. Eks. toårig arbeidsstipend: ASY2 osv.	Månedlige lønnsutbetalinger i 1-3 år
Statens kunstnerstipend	Diversestipend (inntil kr. 80.000)	DIV	Inntil kr. 80.000,-
Statens kunstnerstipend	Diversestipend for nyutdannede kunstnere	DIVU	Inntil kr. 90.000,- (kan bare tildeles dette stipendet én gang)
Billedkunstnernes Vederlagsfond (BKV)	Ettårig stipend á kr. 400 000	BRYNESTAD	Det største ettårige stipendet i Norge. Næringsinntekt. Ingen øvre aldersgrense

Tabell 2.2 forts. Nærmere om ulike stipend- og støtteordninger.

Bevilgende organ	Stipend	Forkortelse	Om stipendet
Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)	Treårig stipend	BKV3	Næringsinntekt. Utbetales to ganger årlig; vår/høst. Ingen øvre aldersgrense
Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)	Toårig stipend	BKV2	Næringsinntekt. Utbetales to ganger årlig; vår/høst. Ingen øvre aldersgrense
Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)	Ettårig stipend à kr. 270 000	BKV270	Næringsinntekt. Utbetales to ganger årlig; vår/høst. Ingen øvre aldersgrense
Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)	Ettårig stipend à kr. 150 000	BKV150	Næringsinntekt. Utbetales vår/høst. Ingen øvre aldersgrense
Billedkunstneres Vederlagsfond (BKV)	Ettårig stipend à kr. 100 000	BKV100	Næringsinntekt. Utbetales vår/høst. Ingen øvre aldersgrense
Bildende Kunstneres Hjelpfond (BKH)	BKH Kunstnerstipend, treårig	BKH3	Næringsinntekt. Ingen øvre aldersgrense
Bildende Kunstneres Hjelpfond (BKH)	BKH Kunstnerstipend, ettårig	BKH1	Næringsinntekt. Ingen øvre aldersgrense
Bildende Kunstneres Hjelpfond (BKH)	BKH Kunstnerstipend for seniorkunstnere	BKH-S	Næringsinntekt. Kan tildeles kunstnere som har fylt 57 år i søknadsåret.
Bildende Kunstneres Hjelpfond (BKH)	Legater fra NBK	NBK legat	Næringsinntekt. Beløp avh. av avkastning. Tildeles vanligvis annethvert år.

Kilde: NBK

2.3 Datatilfang – generelt om muligheter og begrensninger

Med det foreliggende materialet lar det seg gjøre å sammenligne de årene vi har sammenfallende data for. I det tilsendte materialet kan vi gjøre ulike sammenligninger mellom de ulike årene i hele perioden 2015-2019, men det er særlig årene 2016 -2019 som har et «helt» sammenfallende datagrunnlag, som gjør analyser *over tid* mulige. Nedenfor tar vi skjematisk for oss de enkelte bakgrunnsopplysningene (variablene) og gir eksempler på spørsmål som kan belyses ved hjelp av data. I en neste del av kapittelet ser vi nærmere på *eksempler* på visse *typer* oppstillinger og analyser (figurer, tabeller mv.) som kan være nyttige.

Basert på navn – hvem får stipend og hvor ofte?

Det lar seg gjøre å følge en tidsserie basert på enkeltpersoner gitt ved navn (og fødselsdato, alder, adresse mv.) fra 2015 til og med 2019.³ Hvor mange personer får hvilke stipendier over hvor mange år? Hva er sannsynligheten for å få tildeling året etter dersom du har fått stipend foregående år?

Fødselsdato/alder

Fødselsdato er registrert inn fra 2016 og til og med 2019. Det er derfor mulig å karakterisere søkermassen etter alder for de fire årene. Her kan man for eksempel beskrive sammenhengen mellom alder og andre variabler som registreres – for eksempel søknad og tilsagn/avslag for de ulike stipendordningene. For eksempel: Hvordan varierer alder blant de som får stipend for etablerte kunstnere (SEK) sammenlignet med de som får Stipend for seniorkunstnere (SSK)? Kan man se tendenser til at enkelte aldersgrupper i større grad enn andre får tildelt stipender (av ulike slag)?

Fødested

I 2019 samles det også inn opplysninger om fødested. Dette kan være interessant dersom en vil undersøke tendenser til ulike stipendiene tildeles ulikt til søkere født i Norge og søkere født utenfor Norge (i noen grad kan en også undersøke om slike tendenser er *betinget* av alder, bosted mv.). Er det for eksempel slik at det er en høyere andel unge stipendmottakere som er født utenfor Norges grenser, sammenlignet med tilsvarende andel blant eldre stipendmottakere? Gitt at vi kun har opplysninger om fødested kun for 2019, kan det ikke gjennomføres tidsseriestudier rundt slike problemstillinger.

Kjønn

Kjønn er med i materialet for samtlige år mellom 2015 og 2019. Dette betyr at det kan gis oversikter i form av frekvensfordelinger for kjønn for hvert enkelt år for de ulike stipendordningene (i tillegg til kjønnsfordelinger for alle de andre variablene). Videre kan slike kjønnsfordelinger ses i sammenheng med alder og bosted (eller fødested). Er det for eksempel flere kvinner som mottar stipend i byene sammenliknet med landkommuner? Er det relativt flere kvinnelige stipendmottagere i de yngre aldersgruppene? Slike hypoteser lar seg lett teste ved hjelp det foreliggende materialet (for samtlige år).

Bosted (adresse, bostedskommune og -fylke og land)

Bostedsadresse er registrert fra 2016 og til og med 2019. Mens en spesifikk bostedsadresse nok vil være av mer teknisk interesse (for eksempel for å følge opp

³ Se imidlertid diskusjonen nedenfor (del 2.4, figur 6 og 7, og del 4) om mulige begrensninger her (som følger av at søkere ikke identifiseres med et unikt løpenummer el.).

søkere), kan slike opplysninger være av interesse der en vil se på fordelinger *innenfor* større byer. Er det i Oslo for eksempel flere som får stipend i øst enn i vest? (dog kan slike problemstillinger lett bli u håndterlige, siden materialet allikevel er begrenset, dvs. kun preges av en «moderat stor N»; se for eksempel tabell 3). Opplysninger om *bostedskommune* er med i data fra samtlige år mellom 2015 og 2019. Dette er en viktig variabel all den tid den kan si noe om «geografisk profil» på stipendsøknadene og stipendtilslagene. Videre har man her også muligheter til å se på utviklingen over de fem årene vi har tall for. Er det for eksempel tendenser til at noen (typer) kommuner ser ut til å «vinne» mer over tid (i form av stigende tilsagnsrater)? Bostedskommune kan også kobles med alle de overnevnte variablene for slik å få oversikt over geografiske alders- og kjønnsvariasjoner mv. Er det for eksempel flere eldre kunstnere i distriktskommunene som søker stipend? Er det flere kvinnelige søkere i Oslo enn i andre deler av landet? For samtlige år mellom 2015 og 2019 er også *bostedsfylke* registrert. Denne variabelen kan benyttes på samme måte som bostedskommune, selv om slike analyser selvsagt vil vise et mer aggregert bilde. For 2019 registreres også opplysninger om *land* (i NBKs portal), noe som kan være nyttig for å skille ut tendenser til søker- og tilsagnsrater for søkere som søker stipend fra utlandet (versus søkere som søker fra Norge).

Fagområde

Denne variabelen angir hvilket fagområde eller *kunstuttrykk* søker opererer innenfor. Vi har data for dette fra og med 2017 til og med 2019. Opplysningene her samles inn ved at søkere lister opp ett eller flere områder som «fritekst». Dette vanskeliggjør en samlet oversikt over hvor «tyngdepunktet» ligger faglig, og det vanskeliggjør videre analyser der en vil karakterisere et slikt «tyngdepunkt» etter ulike dimensjoner (hvordan varierer faguttrykket regionalt? Hvordan varierer det mellom de ulike stipendordningene?). Et problem er at det ikke gir seg selv hvordan ulike uttrykk «vektes» av den enkelte søker. Et annet er at fritekstformatet i seg selv kan by på utfordringer – dvs. det vil gi anledning til at rene skrivefeil gjør at et uttrykk ikke fanges opp. For å bøte på dette kreves *omfattende manuell gjennomgang* av de registrerte opplysningen, og vi diskuterer derfor andre muligheter for å innhente opplysninger om kunstuttrykk nedenfor.⁴

⁴ Vi gir eksempler på konkrete registreringer av kunstuttrykk i tabell 4 nedenfor, og vi diskuterer mulige løsninger videre også i oppsummeringen. I grove trekk diskuterer vi om ikke opplysninger om *hovedkunstuttrykk* bør hentes inn ved hjelp av registrering blant *faste svaralternativer*.

3 Mer om datakvalitet for enkeltvariabler, og eksempler på analyser

I tabell 3 vises mer detaljert hvilke bakgrunnsopplysninger som finnes for de ulike årene i form av *omfanget* av opplysninger (N). For et første ser en at mange av opplysningene altså ikke forekommer for alle årene (dette forklares i stor grad av datatilfanget fra NBK vs. KR's søkeportaler). For det andre ser en at N (antallet observasjoner) varierer fra rundt 1100 til noe over 1500, noe som kan gi gode muligheter også for raffinerte analyser der en kan ta hensyn til (kontrollere for) «flere dimensjoner». ⁵

Tabell 3.1: Oversikt over variabler som måler søkeres bakgrunns karakteristika

	2015		2016		2017		2018		2019	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Antall søkere	1728	(100)	1735	(100)	1550	(100)	1580	(100)	1647	(100)
Fødselsdato ^a	0	(0)	1271	(73)	1143	(74)	1140	(72)	1225	(74)
Kjønn	1715	(99)	1724	(99)	1541	(99)	1575	(100)	1632	(99)
Fødested	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)	1215	(74)
Skattekommune	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)	1215	(74)
Postadresse	0	(0)	1216	(70)	1142	(74)	1140	(72)	1231	(75)
Postnummer	0	(0)	1245	(72)	1121	(72)	1082	(68)	1153	(70)
Poststed ^b	1295	(75)	1256	(72)	1123	(72)	1120	(71)	1231	(75)
Fylke	1728	(100)	1731	(100)	1503	(97)	1574	(100)	1630	(99)
Land	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)	1229	(75)
Fagområde	0	(0)	0	(0)	1107	(71)	1120	(71)	1215	(74)

^a Innføringene har forskjellige formater i ulike årganger og dels innefor årganger. ^b I 2015 og 2016 har dette betegnelsene henholdsvis "Bosted" og "By/sted".

De fleste av variablene som listes opp i tabell 3 (og tabell 1) er nokså uproblematisk i den forstand at de måler enkle og kjente fenomener. ⁶ Slik sett har vi ikke grunnlag for å trekke datakvaliteten i tvil her – data, gitt ved de fleste av variablene, synes å være av god kvalitet, og i alle fall av god nok kvalitet til at meningsfulle analyser kan gjennomføres. Det er, som nevnt, variabelen «fagområde» som kan være noe problematisk. I tabell 4 vises de 26 mest forekommende kunstneriske uttrykkene slik søkerne selv oppgir dem (for alle de aktuelle årene, dvs. 2017-2019). Mens for eksempel «maleri» oppgis som eneste uttrykk av 266 søkere i perioden, er det også flere som oppgir dette i *kombinasjon* med andre uttrykk (se for eksempel oppføring 3, 11 og 19 mv.). Det sier seg ikke selv at slike kan karakteriseres som én type uttrykk (dvs. søkere som nevner «maleri», blant annet). Til det er det ofte for uavklart om

⁵ N (for de ulike årgangene) er i samme størrelsesorden som det en vil finne i «vanlige opinionsundersøkelser», og gir gode muligheter for nevnte typer kontrollerte analyser.

⁶ En ser allikevel at enkelte, selvregistrerte, opplysninger kan være mangelfulle. For eksempel er det færre som registrerer det mer tekniske «postnummer» enn «kommune» og «poststed» (der kun førstnevnte er unikt i alle tilfeller). Men det er kun i svært spesielle tilfeller at slike forhold kan begrense analysemulighetene.

vedkommende søker faktisk legger mye vekt på nettopp «maleri» som *deluttrykk* (som vi var inne på ovenfor). Et annet problem er at fritekstformatet som søkerne må benyttete seg av for å registrere uttrykket kan gi upresise mål. For eksempel ser en at både «Billedkunst» (2), «Billedkunstner» (12) og «billedkunst» (10) kommer frem som *separate* kategorier.

Tabell 3.2: Fagområder som søkere oppgir (blant 1408 unike kategorier). Områder som angis av minst 20 søkere

Fagområde	N
1 Maleri	266
2 Billedkunst	175
3 Maleri,Tegning	80
4 Tekstil	74
5 Skulptur	65
6 Installasjon,Skulptur	60
7 Tegning	55
8 Foto	52
9 Grafikk	39
10 billedkunst	37
11 Grafikk,Maleri	34
12 Billedkunstner	33
13 Installasjon,Maleri,Skulptur	32
14 Grafikk,Maleri,Tegning	31
15 Installasjon,Maleri,Skulptur,Tegning	30
16 Foto,Installasjon,Video/Film	29
17 Installasjon,Skulptur,Tegning	29
18 Foto,Installasjon,Skulptur	26
19 Maleri,Skulptur	24
20 Foto,Video/Film	23
21 Foto,Installasjon,Skulptur,Video/Film	22
22 Grafikk,Tegning	22
23 Video/Film	22
24 Installasjon,Skulptur,Tekstil	21
25 Installasjon,Skulptur,Video/Film	21
26 Maleri,Skulptur,Tegning	20

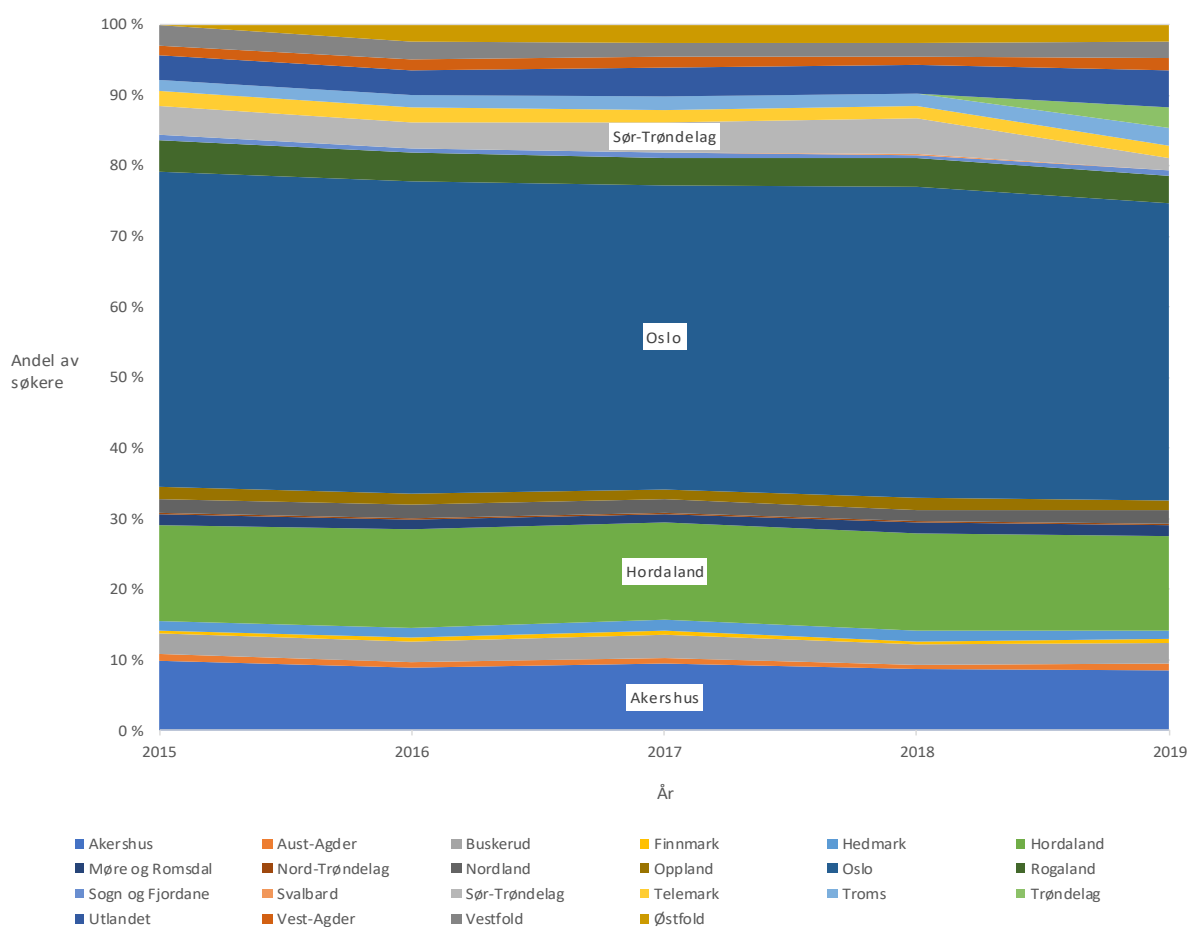
Dette betyr at mange registreringer potensielt vil måtte feilkategoriseres *med mindre det foretas en omfattende manuell gjennomgang* av de registrerte svarene: De nevnte eksemplene er blant de vanligst forekommende *variantene* for benevnning av det aktuelle uttrykket (blant hele 1408 unike kategorier) – i tillegg kommer rene skrivefeil mv. Med andre ord er variabelen som måler fagområde særlig «uhåndterbar». Heller enn at det settes i gang et omfattende kode- og kategoriseringsarbeid anbefaler vi, som nevnt, at NBK vurderer omlegging av innhentingsopplegget for opplysninger om fagområde (for eksempel ved at det søkere registrerer svar etter faste alternativer for *hoveduttrykk*, gjerne flere, der søkere også blir bedt om å *prioritere* uttrykk).

I den resterende delen av kapittelet går vi kort gjennom beskrivelser av enkelte av variablene – dvs. bakgrunnsopplysningene – slik sammenhengen mellom disse og søker- og tilsagnsrater utvikler seg over tid. Slike fremstillinger, i figurs form, kan stå som *eksempler* på den typen (enkle) analyser datamaterialet kan benyttes til. I diskusjonen som følger, samt i oppsummeringen, peker vi på at mer spesifikke sammenstillinger også er mulige (for eksempel kan tidsseriene grupperes etter andre kjennetegn enn det som vises her), og vi understreker at slike sammenhenger også kan *testes* (for statistisk signifikans eller utsagnskraft).

For å forenkle fremstillingen viser vi her kun enkle tidsserier for *samlede* søkertall og *samlet* tilsagnsrater: Vi ser på søknader og tilsagn for *alle ordninger under ett*, dvs. for stipendordninger som søkes både gjennom KR's og NBK's søkeportaler. Dette kan være rimelig siden det er den samme stipendkomiteen som vurderer alle søknader, men det vil også være mulig å gjennomføre enkelte analyser der for eksempel kun NBK's ordninger undersøkes.

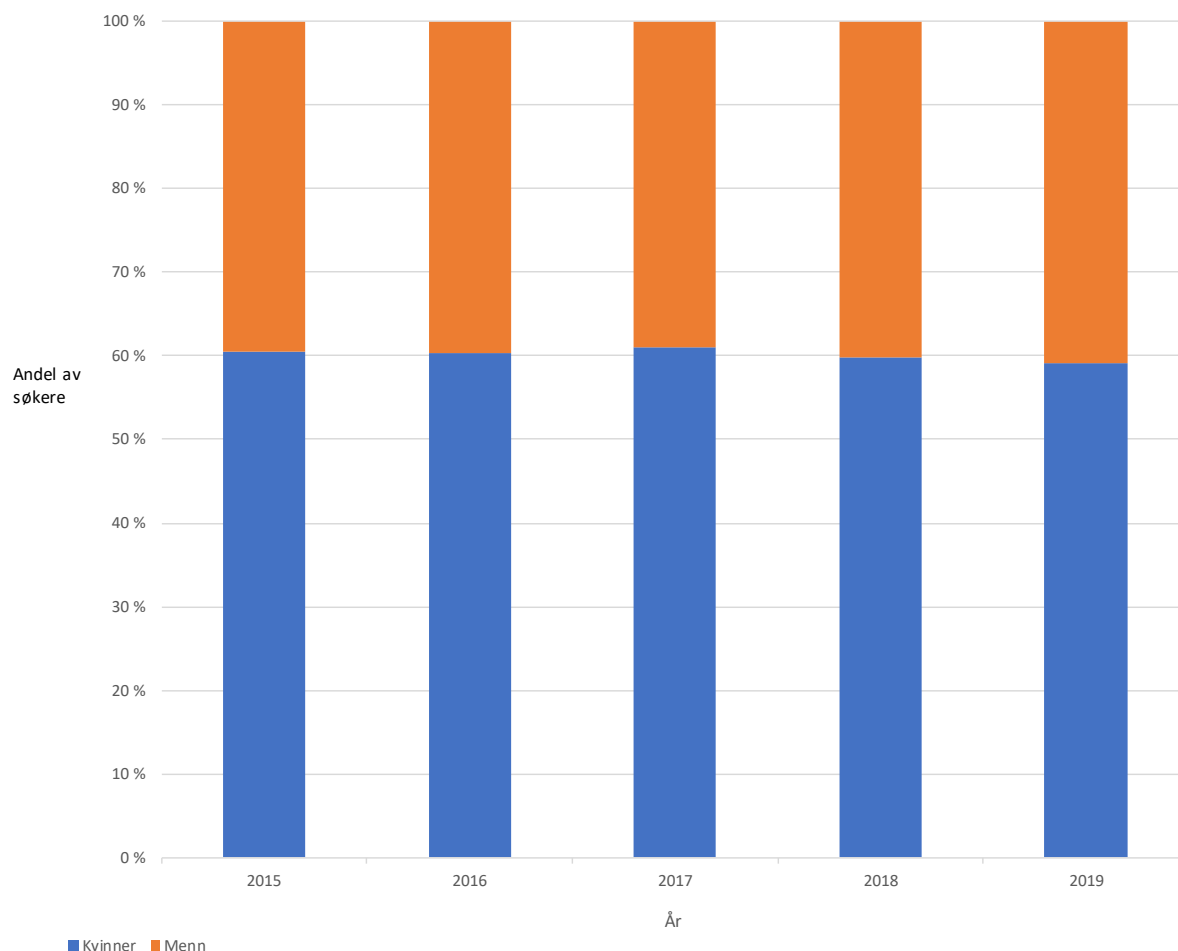
I figur 1 fremstilles søkermassen etter bostedsfylke. En ser at kunstnere fra Oslo, som forventet, står for den største andelen søknader gjennom perioden (40-45 prosent), med kunstnere fra Hordaland og Akershus med en klart mindre del av søkermassen (henholdsvis oppunder 15 og 10 prosent). Ellers bidrar de resterende fylkene med mindre andeler av søkermassen (mindre enn 10 prosent), og dette overordnede mønsteret er forholdsvis *stabilt* gjennom hele perioden. Det ser altså ikke ut til at det har vært noen svært store endringer i den geografiske profilen for søkerne til de aktuelle stipendordningene gjennom perioden.

Figur 3.1: Andel søkere fra ulike fylker. Etter år

I figur 2 er det samme materialet gruppert etter enkeltkunstnerens kjønn og over de aktuelle årene. Også her ser man at mønsteret er stabilt over tid: Rundt 60 prosent av søkeren er kvinner, og dette gjelder for alle år i perioden (2015-2019; men med en svak tendens til at menn søker mer mot slutten av perioden).

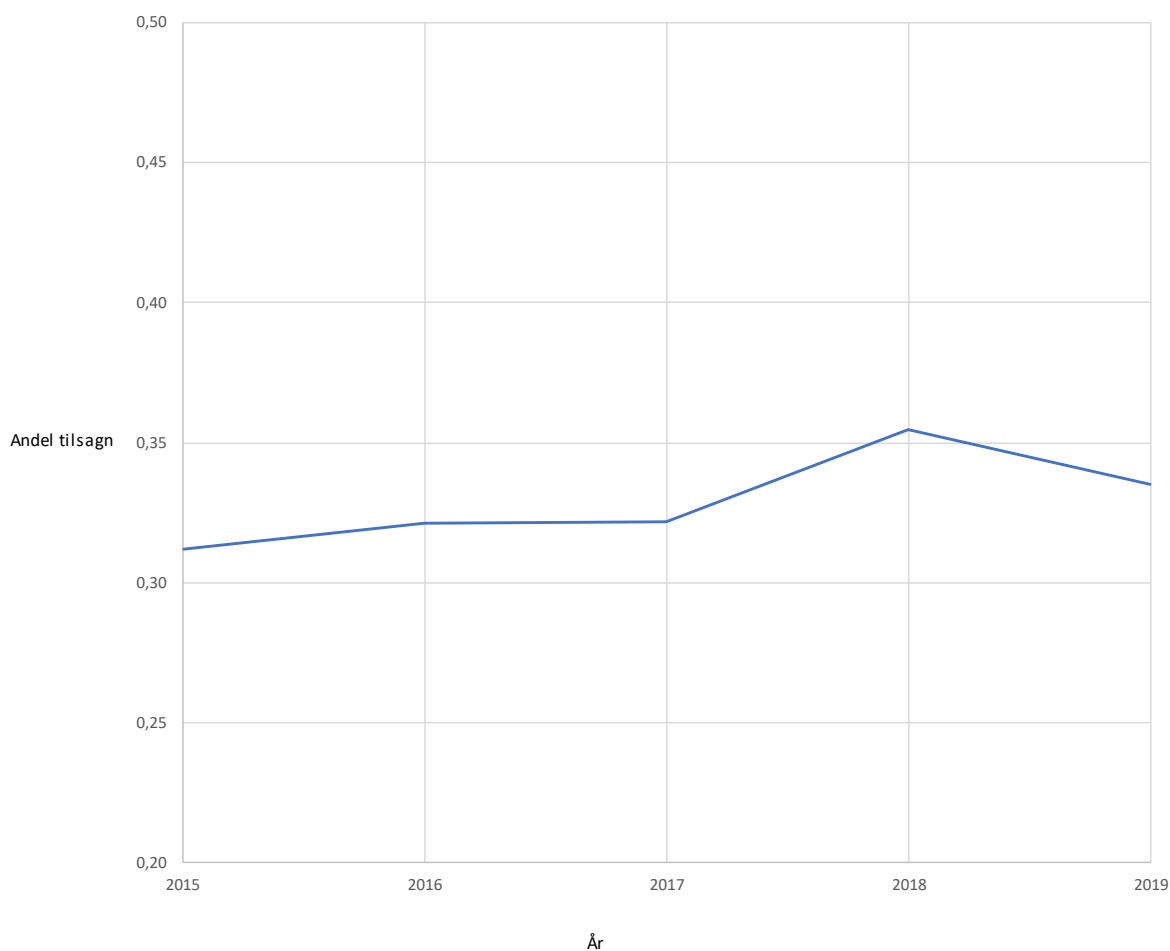
Figur 3.2: Andelen kvinnelige og mannlige søkere. Etter år.

Mens rene søkerandeler kan være interessante å undersøke i seg selv – for eksempel dersom man er interessert i å kartlegge *kjennskap* til ordningene og tilhørende muligheter for å søke stønader blant ulike grupper av kunstnere – er allikevel mulighetene den enkelte kunstner har for å *faktisk få støtte* trolig det viktigste å kartlegge (som et ledd i undersøkelser av mangfold og demokrati i støtteordningene). Figur 3 viser nettopp tilsagnsraten (dvs. total tilsagnsrate over alle ordninger). Her ser en at raten har økt noe over tid – fra noe over 30 prosent, til at rundt 35 prosent får innvilget sin søknad mot slutten av perioden (2019). Som sagt, kan dette være en «for enkel» fremstilling: Det skal understrekes at også gir muligheter for analyser der innvilget *totalsum* (kronebeløp) fremstilles på samme måte – også for ulike grupper av kunstnere.⁷

⁷ Dette er i tråd med tidligere vurderinger av søkerstatistikken (inklusive fremstillinger av denne) slik dette fremkommer i «Notat – NBKs videre arbeid med stipendstatistikken» av Mari Opsahl (oversendt i e-post fra

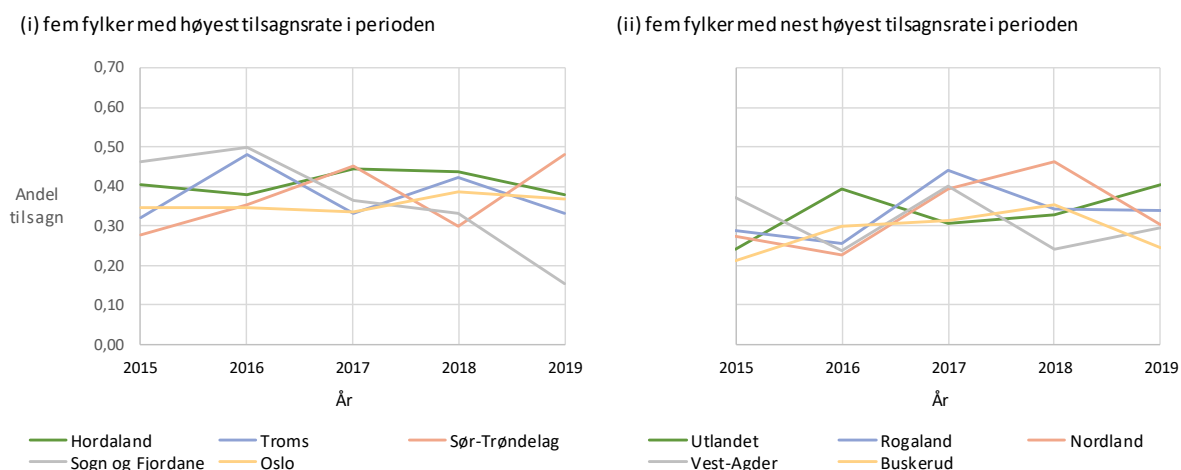
Figur 3.3: Total tilsagnsrate. Etter år.

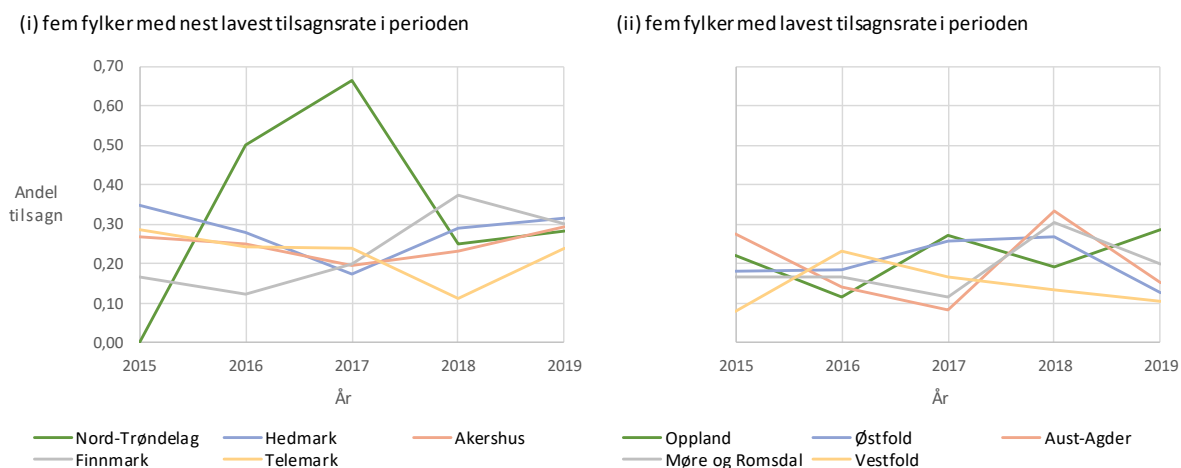
I figur 4 viser vi en nettopp en enkel fremstilling av tilsagnsraten for kunstnere fra ulike bostedsfylker over tid. Her grupperes statistikken fylkesvis i de ulike figurene etter gjennomsnittlig tilsagnsrate over hele perioden. For det første ser en at de fem fylkene med lavest snittrate alle har rater som ligger under eller rundt 30 prosent, mens de fem fylkene med høyest rater tilsvarende har rater rundt 40 prosent gjennom perioden. Det er imidlertid ingen *svært* klare mønstre her: En ser at ratene varierer både for det enkelte fylket og over tid i alle gruppene (alle delfigurene; eventuelle forskjeller kan som sagt også testes for i mer avanserte analyseopplegg). I tillegg skal det påpekes at en del av variasjonen kan skyldes det en må karakterisere som «tilfeldige svingninger», for eksempel siden enkelte grupper (fylker eller andre grupper) er svært små: I delfiguren nederst til venstre ser en for eksempel at kunstnere fra Nord-Trøndelag har en voldsomt svingende tilsagnsrate over tid (fra ingen tilsagn i begynnelsen av perioden til over 60 prosent i 2017 og til rundt 30 prosent i 2019). Dette skyldes ene og alene at det svært få kunstnere fra denne regionen som søker (4-5 søkere i perioden).

Haakon Haraldsen Roen 19.06.2020). Her understrekes det at statistikken bør presenteres som 1) tilsagnsrater (og ikke kun som søkermasser) og 2) at det bør presenteres statistikk for innvilget beløp.

Figur 3.4: Total tilsagnsrate for fylker med høy snittrate i perioden. Etter år

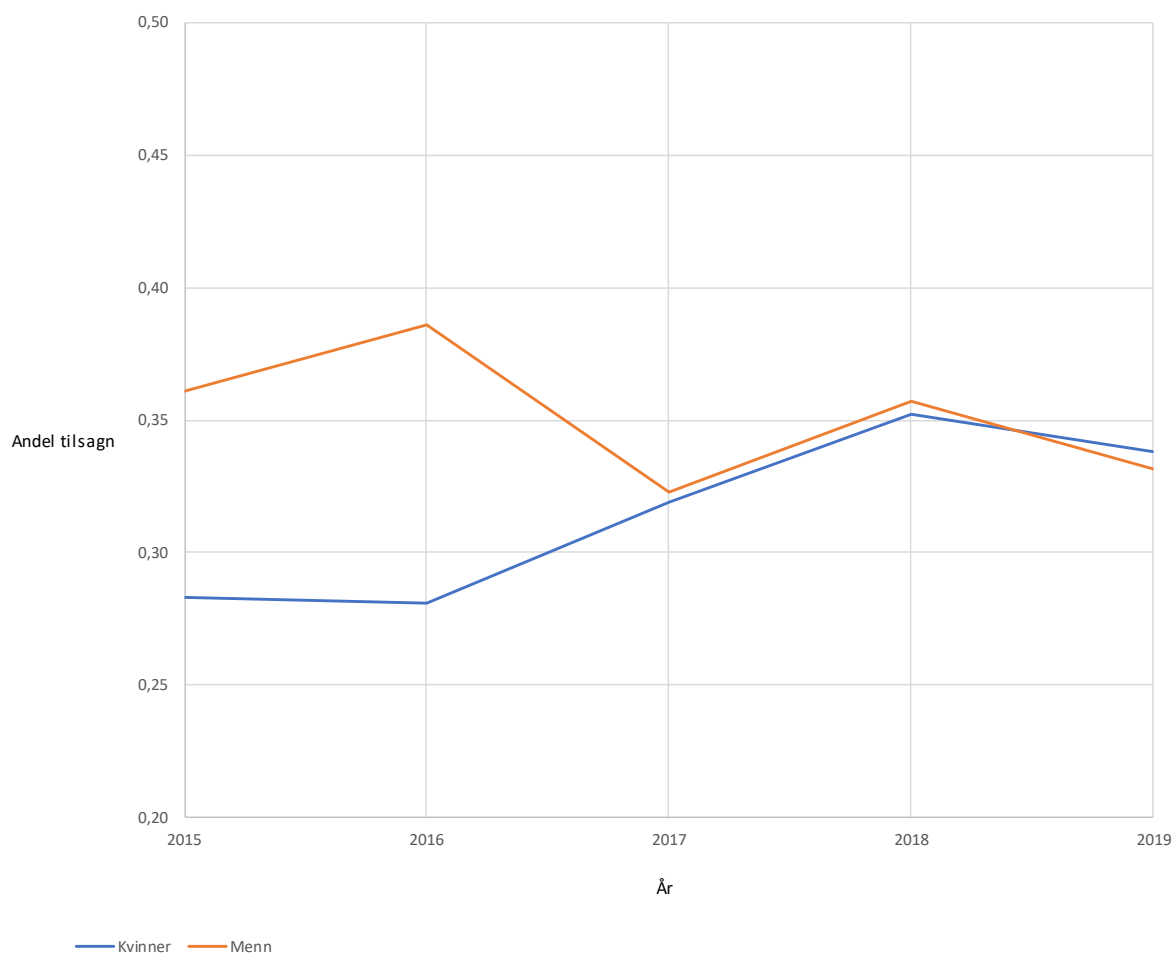

Figur 3.5: Total tilsagnsrate for fylker med lav snittrate i perioden. Etter år.

I figur 5 vises tilsagnsrater gruppert etter kjønn. Her ser man en tydelig tendens til at menn har høyere (total)sannsynlighet for tilsagn på sin søknad enn kvinner i begynnelsen av perioden (henholdsvis 35-40 prosent mot under 30 prosent for kvinner). Men dette utjevnes over tid: Mot slutten av perioden opplever både mannlige og kvinnelige kunstnere en gjennomsnittlig tilsagnsrate på rundt 35 prosent. Vi understreker igjen at slike fremstillinger kan vises for andre grupperinger (enn gruppering etter fylke eller kjønn), gjerne etter grupper som defineres ved kombinasjoner av flere kjennetegn, og at en også kan teste sammenhengene i mer avanserte analyseopplegg.

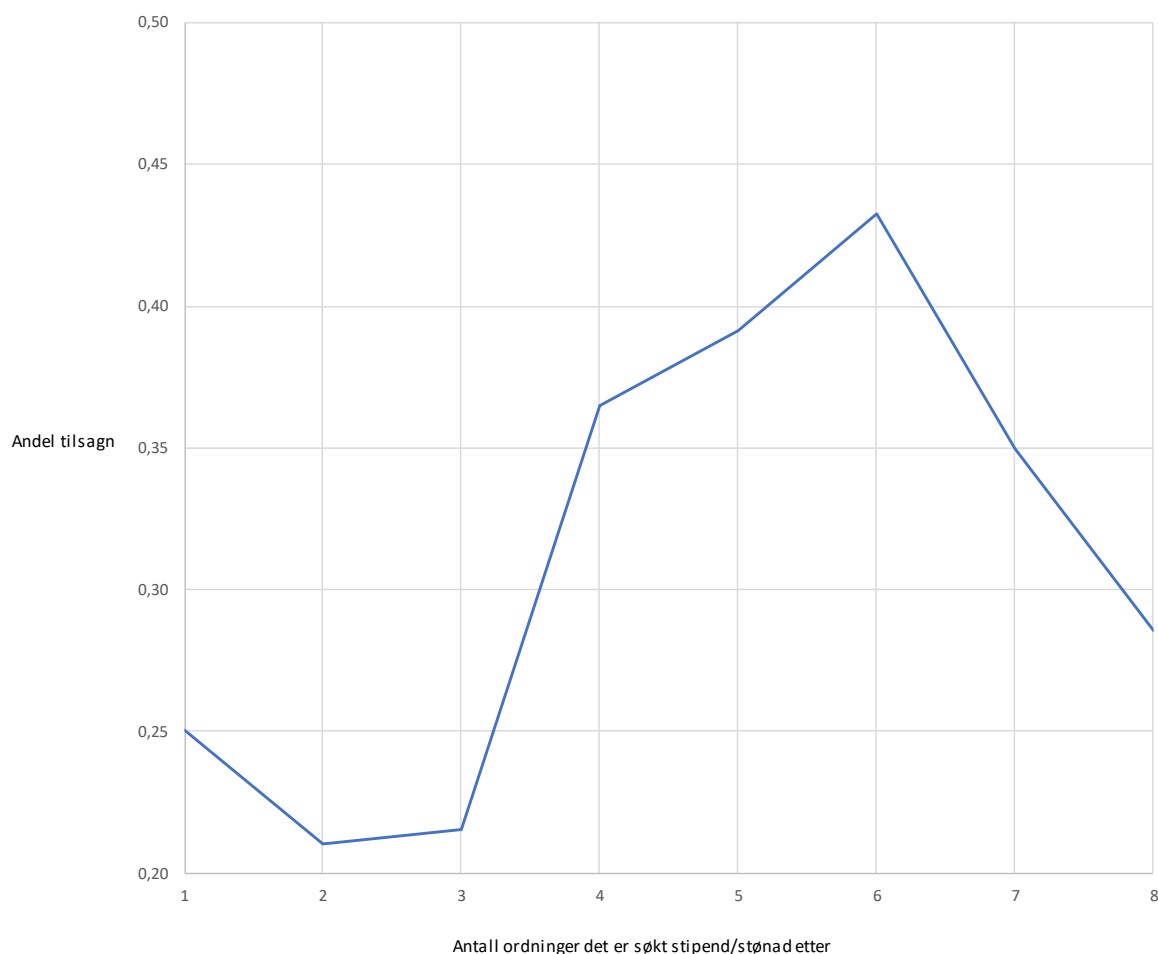
Figur 3.6: Total tilsagnsrate for kvinnelige og mannlige søkere. Etter år.

Til slutt i dette kapitlet viser vi noen mønster som utnytter at flere søkere søker etter flere ordninger og også *gjentatte* år gjennom perioden. I figur 6 ser man en klar tendens til at kunstnere som søker etter flere ordninger også oftere får tilsagn: Mens de som kun søker etter få ordninger (1-3 ordninger) har en tilsagnsrate på under 25 prosent, har de som søker etter flere langt høyere tilsagnsrate (30-40 prosent). Dette kan skyldes en «garderingseffekt» der det kan vise seg «lurt» å søke etter flere ordninger, eller det kan også skyldes at kunstnere med et spesielt differensiert uttrykk (flere uttrykk), som slik *kan* søke flere ordninger, tilgodeses oftere. Her kan det tenkes at et finere analyseopplegg, der kunstuttrykk tas hensyn til, kan bidra til å undersøke slike spørsmål.⁸

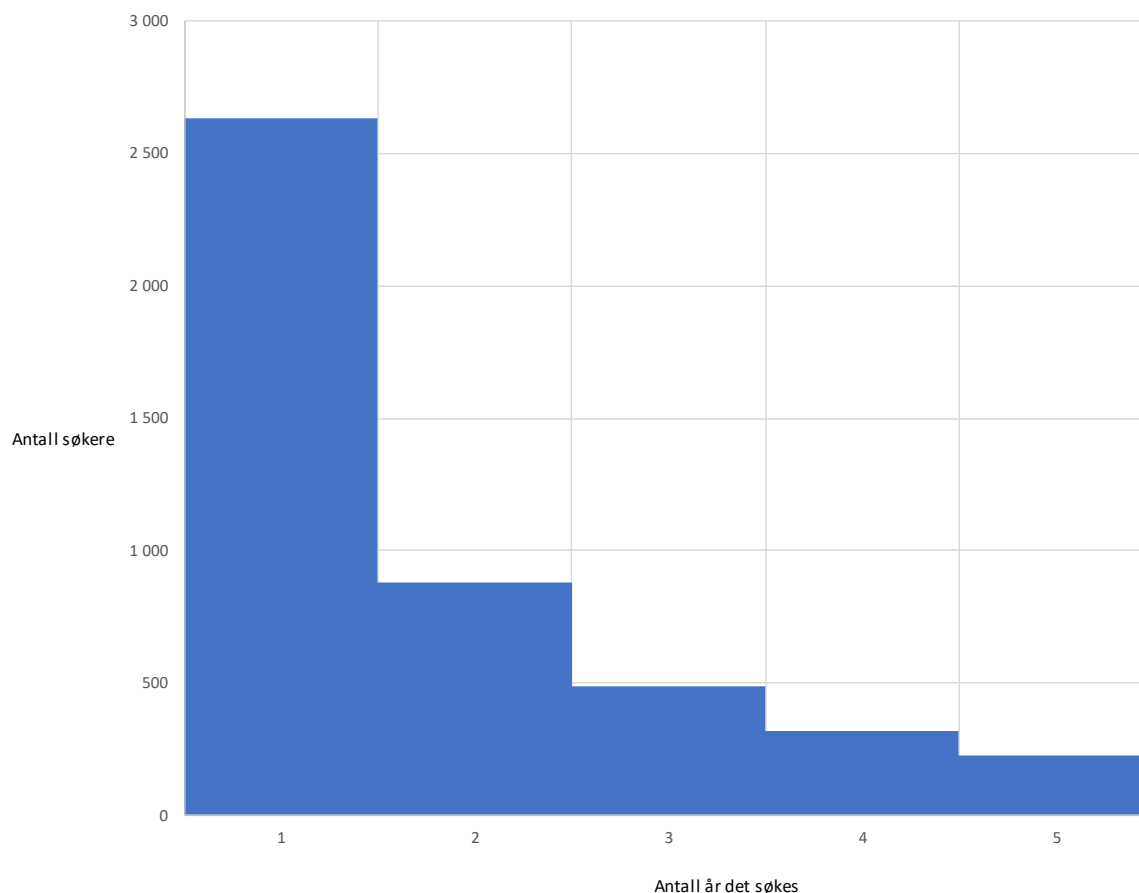
⁸ Det må tas forbehold her om kvaliteten på de opplysningene (variabelen) som måler fagområde eller kunstuttrykk, jf. diskusjonen først i delkapitlet og tabell 4).

Figur 3.7: Tilsagnsrate blant søkere etter antall ordninger det søkes etter.

I figur 7 viser vi søkere gjennom perioden gruppert etter hvor mange av årene det søkes støtte. Denne fremstillingen er basert på identifikatorer slik de foreligger i datamaterialet: I materialet føres hver søknad opp med navn (og bostedskommune og -fylke mv.), og det finnes ikke noe eget *unik* løpenummer eller lignende som karakteriserer den enkelte kunstner. Dette betyr at eventuell navnelikhet blant enkelte kunstnere og/eller navnebytte hos enkeltkunstnere er en potensiell feilkilde (der to eller flere personer ses som én i det første tilfellet og én og samme person ses som flere i det andre). Trolig er dette ikke et stort problem, men en slik feilkilde *kan* utbedres ved at *hver kunstner gis et unikt løpenummer* (av NBK, til erstatning for et personnummer), og ved at NBK og KR også koordinerer en slik praksis seg imellom (vi understreker dette i oppsummeringen til slutt). Når dette er sagt: En ser allikevel en tendens til at de aller fleste søkere (over 2500) søker kun ett år i perioden, mens andelen som søker i to eller flere av årene er langt lavere. Noe av dette skyldes trolig at flere søker på flerårige stipender el., slik at en ved tilsagn ikke trenger å søke flere år på rad (se tabell 2). Uansett kan finere analyser bidra til å avdekke om det for eksempel er visse grupper mer enn andre som må søke i lengre perioder før det gis tilsagn – nettopp ved å utnytte denne panelstrukturen i data (dvs. at enkeltkunstnere *kan følges over tid* i datamaterialet).

Figur 3.8: Antall søkere som søker flere år i perioden 2015-2019. Etter antall år det søkes

Helt til slutt skal det også nevnes at opplysninger om stipendkomiteens sammensetning kan kobles til data om søkerne. Data her er begrenset ved at det kun har vært fire ulike komiteer i perioden (2015-2019), og det er få personer som sitter i komiteen (10-11 medlemmer, samt varamedlemmer). Ellers er data om komitemedlemmene både komplette og av god kvalitet. Uansett kan ulike kategoriseringer av komitesammensetning *i prinsippet* gi noe innsikt i sammensetningens *betydning* for forskjellene som vi hittil har nevnt (for eksempel forskjellene mellom ulike kunstnergrupper i tilsagnsrate). En foreløpig gjennomgang av data om komitemedlemmer (med opplysninger om bostedsfylke, kjønn, fagområde og alder) viser stor stabilitet på flere områder, men også noen tendenser til endringer – eksempelvis når det gjelder alderssammensetningen: Som vist i tabell 5 nedenfor ses en viss tendens til at komitemedlemmene i snitt er yngre mot slutten av hele perioden (2015-2019).

Figur 3.9: Alderssammensetningen blant stipendkomiteens hovedmedlemmer. Etter periode.

	N	min.	gj.sn.	maks.
2014-2015	10	43	52,2	61
2016-2017	10	40	40,0	73
2018-2019	11	36	36,0	60

4 Oppsummering og anbefalinger

Data om søkere og stipendkomitesammensetning (mottatt fra NBK) er i stor grad av høy kvalitet, med relevante og presise opplysninger om ordning det gis tilsagn etter (helt komplette data), hvilke ordninger det søkes på, beløp som utbetales (over ett eller flere år), geografi (søkeres bosted og bostedsfylke), kjønn, alder og fagområde, men med enkelte forbehold (beskrevet i de neste punktene med tilhørende anbefalinger, pkt. 1-6). Slike forbehold legger i sin tur begrensninger på hvilke typer analyser en kan gjennomføre med data (hvilke spørsmål en kan besvare ved hjelp av data, pkt. 7-10). I det følgende beskrives forhold i data om søkere: Data om sammensetningen i stipendkomiteen er, så langt vi kan se, komplette og uproblematisk.

- 1 Overordnet bør data til statistisk bruk (for forskere og andre) foreligge med et unikt løpenummer for den enkelte kunstner, slik at den enkelte søker ikke trenger identifiseres ved hjelp av navn eller lignende (som kan gi feilidentifikasjon i forbindelse med navnelikhet og navnebytte samt i tilfeller der formater varierer). Dette er trolig ikke et stort problem i foreliggende data, men det er altså en anbefaling at NBK gjør dette (og at en slik praksis harmoniseres med en analog praksis hos KR, se nedenfor)
- 2 Formatene for data om fødselsdato varierer mellom og dels innenfor årganger. Noe (men ikke hele) problemet her kan være at NBK og KR benytter seg av ulik praksis. Her er det en anbefaling at i alle fall NBK tar en gjennomgang av kodepraksis slik at datoformater er enhetlige, og ideelt at en slik praksis også harmoniseres med KR's praksis (for data hentet fra deres søkeportal).
- 3 NBKs innhenting av opplysninger om søkers fagområde er lite hensiktsmessig for statistiske formål. Slike opplysninger kan være nyttige for stipendkomiteen, men for statistisk (maskinell) behandling er en innhenting av selvrapporterte fagområder fra søkere via fritekstsvaret ikke hensiktsmessig (så vidt vi kan se innhentes slike ikke i KR's portal, eller de rapporteres i alle fall ikke i data). En anbefaling er at NBK vurderer å la søkere svare på et slikt spørsmål i søknadskjema innenfor et mindre sett overordnede faste kategorier, eller at slike data utelates fra data til statistiske formål.
- 4 Mer spesifikke opplysninger om søkeres bosted (annet enn fylke) mangler for data som kun er hentet inn via KR's portal. Slike opplysninger finnes der, og det anbefales at NBK avklarer med KR om tilgang til slike opplysninger. Her er det også et spørsmål om at formater for stedsangivelser (poststed eller -adresse ol.) harmoniseres innenfor organisasjonene og mellom NBK og KR. (Slike «formatfeil», der noen andre er nevnt ovenfor, unngås generelt ved at man unngår fritekstkoding).
- 5 Enkelte andre åpenbare kodefeil skal også påpekes: Det er oppdaget enkelte observasjoner uten opplysninger om hvilke ordninger det er søkt på, samt at enkelte verdier på enkeltvariabler er «pussige» (for eksempel er en søker oppført som «KVinne» og en annen med bostedsfylke «Sør-Trøndelaf»). Dette kan være tegn på at datainnhenting er mangelfull og kan forbedres (spørsmålet er om fylke og kjønn er innhentet som fritekstsvaret eller punchet inn for hånd; se ovenfor) og at sammenstillingen av data fra ulike kilder ikke er systematisert godt nok. Slike problemer ser ikke ut til å være omfattende, men det anbefales at NBK går gjennom datainnhentings- og sammensetningsrutiner generelt for ytterligere bedring av datakvaliteten (dvs. med øye for mest mulig maskinell behandling av data).

- 6 Et generelt poeng er at NBK og KR anbefales å avklare seg imellom hvordan data best tilrettelegges. En rekke konkrete tiltak i den forbindelse er beskrevet i punktene ovenfor. En hovedbegrunnelse for dette er at det er den samme stipendkomiteen som tildeler alle typer stipender og støttebeløp. Mens det for enkelte ordninger ligger formelle begrensninger og betingelser i tildelingsmuligheter opp mot tildeling etter andre ordninger, tildeles det fritt etter andre ordninger. Uansett kan det ligge føringer for eksempel tildelingsprofiler for ulike grupper gitt ved sammensetningen mellom tildelinger etter NBK- og KR-ordninger. Dersom en ønsker å ta hensyn til slike forhold må en altså også innhente data (harmonisere) fra både NBKs og KRs ordninger. Mens det selvsagt lar seg gjøre å etterspore forløp eller sammenligne *kun* blant NBKs ordninger (se nedenfor) vil konklusjonene her måtte gjøres med forbehold om mulige skjevheter som følger av at KR-data utelates.

Analyser av data begrenses i alle tilfeller av de punktene som er nevnt, dvs. konklusjonene fra slike analyser må trekkes med forbehold. Utenom slike begrensninger ligger det et rikt tilfang av muligheter i de *typene* analyser en kan gjøre med det foreliggende datamaterialet. Mer spesifikt kan en sammenligne grupper gitt ved kombinasjoner av geografi, alder og kjønn (og muligens kunstuttrykk; men også begrenset av det som er nevnt under pkt. 1-6):

- 7 Analyser av forskjeller mellom grupper på et enkelt tidspunkt, for tilsagn etter grupper av ordninger eller tilsagn etter enkeltordninger. For eksempel: Hva er forskjellen i tilsagnsrate mellom kvinner og menn i Hordaland totalt for alle NBK-ordninger? Hva er den for andre grupper? Hva er den for enkeltordninger i de ulike fylkene på et bestemt tidspunkt? Slike spørsmål kan stilles (og stilles ofte i media mv.) og kan enkelt besvares ved hjelp av *tverrsnittsdata* for enkeltår (i beskrivende opplegg der en også kan *teste* for for signifikante statistiske forskjeller mellom gruppeutfall).

Om tildelingen av stipender til menn og kvinner er skjev er for eksempel viktig når en skal vurdere hvorvidt tildelingene kan sies å bygge opp under ideer om mangfold og kunst som demokratisk ytring. Dette gjelder også for fordelingen etter bosted (fylke) og kunstneres alder (og andre forhold).

- 8 Analyser av forskjeller mellom ulike grupper over tid. For eksempel: Mange av analysene under pkt. 7 ovenfor *kan* vise store forskjeller mellom grupper i et enkeltår, men dette trenger ikke være tegn på større «ulikheter» eller «praksiser» i systematisk forstand, men heller tegn på tilfeldige svingninger (slik som ofte oppstår i spesielt små grupper). Siden data er *paneldata*, dvs. gir mulighet til å følge enkeltkunstnere over flere år, samt mulighet til å følge grupper over tid, kan man komme frem til sikrere konklusjoner på spørsmål om forskjeller mellom grupper. Er ulike grupper systematisk forfordelt (over tid)? Ser en at ulike grupper systematisk har en nedgang eller oppgang i tilsagnrate over tid? (også med slike paneldata vil det være mulig å *teste* for *forskjeller i forløp* for ulike grupper; slike analyser begrenses dog av at flere bakgrunnsopplysninger kun foreligger for kortere perioder).

Også her kan en motivasjon være at stipendtildelingene ses på bakgrunn av verdier som mangfold og demokrati, og at en for eksempel ønsker svar på spørsmål som spør om mangfoldet øker eller avtar over tid.

- 9 I prinsippet kan data om stipendkomiteen kobles til slike analyser som nevnt i pkt. 8. Selv om data her er begrenset (med kun fire ulike komiteer i perioden

2015-2019), kan ulike «grove» kategoriseringer av komitesammensetning i prinsippet gi noe innsikt i sammensetningens *betydning* for forskjellene beskrevet i pkt. 8 (altså som en forklaringsvariabel).

- 10 I analyser som beskrevet i pkt. 7 og 8 er det et poeng at søkeres bakgrunnskaraktistika kan ses enkeltvis *hensyn tatt* til andre kjennetegn. Med andre ord gir data muligheter for *kontrollerte* analyser. For eksempel: Hvordan utvikler tilsagnsraten over tid seg for kunstnere i en viss del av landet seg (for en enkelordning eller for en type ordninger) *hensyn tatt* til søkeres alder? Hensyn tatt til søkeres kjønn? (dvs. det kan tas høyde for at søkere fra ulike deler av landet har ulik kjønns- og alderssammensetning, der sistnevnte i seg selv kan være viktige faktorer som *kan* påvirke tildelingen).

I tillegg til ovennevnte betraktninger om kvalitet, forbedringspotensial og muligheter i *foreliggende* data kommer anbefalinger om at det hentes inn andre/flere opplysninger. Her kan vi for eksempel nevne at organisasjonsmedlemskap kunne vært aktuelt å koble til i ulike analyser (slik at man kan etterspore hvorvidt slikt medlemskap påvirker tilsagnsannsynligheten; det er allikevel ikke hensiktsmessig at organisasjonsmedlemskap registreres av den enkelte søker i søknaden).